

VOORTGANG RISICO'S

Veenendaal maakt
plaats voor jou

Voortgang risico's

Voor de 2e bestuursrapportage 2021 zijn de gemeentelijke risico's weer geactualiseerd. In de toelichting van tabel 2 vindt u informatie over de risico's en de voortgang van de genomen beheersmaatregelen en andere ontwikkelingen. De coronacrisis duurde in het eerste halfjaar onverminderd voort. Vooral de nieuwe delta variant zorgt voor oplopende besmetting cijfers en de daling van de besmettingscijfers is nog niet zichtbaar. Inmiddels is een steeds groter deel van de bevolking gevaccineerd. Dit biedt bescherming maar onduidelijk is hoe het virus zal muteren. Het kabinet zet zich de komende tijd in om de samenleving zoveel mogelijk te "normaliseren".

De laatste tijd is opnieuw duidelijk geworden dat de gemeente door het rijk financieel gecompenseerd wordt voor de gevolgen van de crisis. Omdat de financiële gevolgen door de compensatie meevallen blijven we uitgaan van de milde variant. Het blijft moeilijk in te schatten welke ontwikkeling Nederland de komende tijd door zal maken.

In de afgelopen periode zijn mutaties opgetreden bij de volgende risico's:

1. Het financieel effect bij de woningbouw in Veenendaal-oost is gedaald van € 1 miljoen naar € 0,25 miljoen (Dit risico is kleiner dan € 0,5 miljoen en komt niet meer voor in het overzicht);
2. Het financieel effect bij DEVO is gedaald van € 0,8 miljoen naar € 0,6 miljoen;
3. Het financieel effect bij het Sociaal Domein is gedaald van € 1,5 miljoen naar € 0,5 miljoen.
4. Het financieel effect van bezuinigingen op de algemene uitkering is gedaald van € 1,5 miljoen naar € 1 miljoen.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de Rekenkamerbrief "Beheersmaatregelen Planning & Control-documenten" d.d. 16 maart 2021 nog het volgende:

1. Het doel van dit hoofdstuk is om te beoordelen of er voldoende middelen aanwezig zijn om de huidige gemeentelijke risico's het hoofd te kunnen bieden. Met andere woorden het gaat hier om de beoordeling van de financiële weerstand van de gemeente.
2. De beschrijving van de risico's is globaal van aard in dit hoofdstuk. Voor gedetailleerde informatie en een verdere beoordeling van de risico's wordt u in een aantal gevallen verwezen naar de risico's zoals beschreven in de programma's.
3. In de organisatie is een gezonde basis volwassenheid aanwezig hoe met risico's wordt om gegaan. Dit maakt deel uit van onze gemeentelijke cultuur. Deze volwassenheid wordt niet benoemd bij elk risico in een P&C rapportage maar is wel terdege aanwezig.
4. Voor alle risico's geldt dat zij periodiek besproken worden op ambtelijk en bestuurlijk niveau al dan niet bij de behandeling van de P&C documenten. Juist de dialoog die op deze wijze wordt gevoerd zorgt ervoor dat proactief met risico's wordt omgegaan. Hierdoor is het mogelijk om in een vroeg stadium bij te kunnen sturen.
5. Met ingang van deze bestuursrapportage wordt zowel de bruto als de netto risicoscore opgenomen. In de netto risico score is ook de invloed van beheersmaatregelen verwerkt.

De omvang van een risico wordt berekend op basis van:

1. Kans
2. Gevolg

Tabel 1: de berekening van de risicoscore

Kans		Score kans	Gevolg	Score Gevolg
< 10 jaar	10%	1	X < € 50.000	1
5 jaar < x < 10 jaar	30%	2	€ 50.000 < x < € 200.000	2
2 jaar < x < 5 jaar	50%	3	€ 200.000 < x < € 500.000	3
1 jaar < x < 2 jaar	70%	4	€ 500.000 < x < € 1.000.000	4
X > 1 jaar	90%	5	X > 1.000.000	5

In de hiernavolgende tabel is een overzicht opgenomen van de belangrijkste gemeentelijke risico's. Het betreft hier risico's waarvan de omvang hoger is dan € 0,5 miljoen. De risico's zijn extern van karakter. Het betreft een totaalbedrag van € 10,8 miljoen aan incidentele risico's. De structurele risico's bedragen € 1,5 miljoen.

Tabel 2: de grootste gemeentelijke risico's

Programma 1: Fysieke leefomgeving	Financieel gevolg	Beheersmaatregelen	Bruto score	Netto score	Toelichting
De gronduitgifte en de projecten binnen de grondexploitatie lopen vertraging op en er ontstaan extra financieringskosten.	€ 2,2 miljoen (i)	1. Aanpassingen in de grondexploitaties en projecten. 2. Afdekken risico door risicoreserve grondexploitatie. 3. Meer aansluiting krijgen bij de huidige economische en marktontwikkelingen. 4. Afstoten van onrendabele projecten en exploitaties.	20	15	Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de 1e bestuursrapportage.
De invoering van de Omgevingswet is een complex en intensief traject. Daarbij worden diverse risico's onderkend zoals: mogelijke leges derving, veranderende samenwerking met derden, onzekerheid over de te verwachten kosten, software aanpassingen, nieuwe juridische procedures en uitstel van de wet.	€ 1,0 miljoen (i)	Het vormen van een projectgroep die verantwoordelijk is voor de invoering van de Omgevingswet.	12	12	De invoering van de omgevingswet zal naar verwachting per 1 juli 2022 plaatsvinden.
De verbetering van het exploitatieresultaat van DEVO (Duurzame Energie Veenendaal-Oost) blijft achter bij de prognose als gevolg van vertraging in de realisatie van het volloopschema van de aan te sluiten woningen op het warmtenet en als gevolg van prijsontwikkelingen op de energiemarkt. Daarnaast staat de gemeente voor 100% borg voor de financiering van DEVO door de banken	€ 0,6 miljoen (i)	1. Monitoring van de ontwikkeling van het exploitatieresultaat van DEVO en tijdige bijstelling van het businessmodel door DEVO. 2. Verstrekken van zekerheden via hypotheek en pandrechten door DEVO aan de gemeente. 3. Toestemming van de gemeente voor de opname van het variabele deel van de financiering door DEVO.	15	12	Weliswaar draagt de gemeente 100% van het risico nu zij voor 100% aandeelhouder van DEVO is. Anderzijds heeft DEVO een positieve ontwikkeling doorgemaakt waardoor de waarde van het bedrijf is toegenomen. Doordat de waardestijging een groter effect heeft op het risico dan de nieuwe aandelenverhouding is het risico per saldo gedaald.
Programma 2: Economie, Werk en Ontwikkeling	Financieel gevolg	Beheersmaatregelen	Bruto score	Netto score	Toelichting
De parkeerexploitatie blijft achter bij de prognoses.	€ 0,5 miljoen (s)	1. Promotie van Veenendaal via het Programmaplan Vitale Binnenstad! 2. Bijstellen parkeerbeleid.	25	20	Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de 1e bestuursrapportage.
WMO, Jeugdzorg en participatie zijn 'open-eind' regelingen die kunnen leiden tot veel extra kosten.	€ 0,5 miljoen (i)	- Het integraal beleidskader sociaal domein; - Meer prikkels opnemen bij de aanbesteding om aanbieders te laten innoveren en transformeren; - De regiefunctie versterken om meer grip te krijgen op de kostenontwikkeling.	25	15	Door een hogere bijdrage van het rijk voor de jeugdzorg is het risico sterk gedaald bij het sociaal domein.
De uitkeringslasten stijgen en/of de BUIG-uitkering van het rijk neemt af.	€ 1,5 miljoen (i)	Het inzetten van instrumenten om het aantal klanten van bijstandsuitkeringen niet te laten toenemen zoals re-integratie- en poortwachtersinstrumenten	25	25	Het risico dat de uitkeringslasten zullen toenemen is aanwezig. Door de 'Coronacrisis' raken mensen hun baan kwijt en komen ondernemers in de problemen door tijdelijke sluiting van hun bedrijf waardoor er geen omzet is. Weliswaar zijn er ruime regelingen van het Rijk voor financiële ondersteuning, maar niet in alle gevallen is dat toereikend. De komende periode zal duidelijk worden wat het effect hiervan is op het aantal cliënten, die op een uitkering zijn aangewezen.

Programma 5: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Financieel gevolg	Beheersmaatregelen	Bruto score	Netto score	Toelichting
Vanwege de uitbraak van de corona crisis is een schadebedrag opgenomen van € 25 per inwoner. Uitgegaan wordt van 66.800 inwoners.	€ 1,7 miljoen (i)	1. De corona crisis wordt gemonitord door de organisatie; 2. Aan de hand van de financiële kengetallen (schuldpositie, stand algemene reserve, solvabiliteit en weerstandsratio) wordt periodiek beoordeeld of bijsturing van het gemeentelijk beleid noodzakelijk is.	15	15	Nu de besmetting cijfers weer omlaag is het niet duidelijk welke gevolgen de verspreiding van het virus nog met zich mee zal brengen. Hierdoor is het coronarisico gehandhaafd op het niveau van de 1e bestuursrapportage.
Bezuinigingen door het Rijk op de algemene uitkering.	€ 1 miljoen (s)	Monitoring ontwikkeling rijksuitgaven omdat op basis van het principe samen de trap op en de trap af de hoogte van de algemene uitkering variëren.	12	12	Gelet op de extra bijdragen die beschikbaar zijn gekomen is het gemeentelijk risico afgenomen met een bedrag van € 0,5 miljoen.
Financiële tegenvallers bij gemeenschappelijke regelingen.	€ 1,0 miljoen (i)	De verbonden partijen worden nauwlettend gevolgd en beoordeeld.	16	12	Gemeente Veenendaal neemt deel in tal van gemeenschappelijke regelingen. Ook deze instanties kunnen te maken hebben met tegenvallende exploitatiecijfers vanwege het coronavirus. In eerste instantie moeten deze tegenvallers binnen hun eigen weerstandsvermogen worden opgevangen. Is dat niet toereikend, dan zullen de deelnemende gemeenten worden aangesproken. Het is moeilijk in te schatten welk financieel risico we hier concreet lopen.
Per 1 januari 2016 is de wet Vennootschapsbelasting overheidsbedrijven ingevoerd. Net als bij stichtingen en verenigingen wordt bij gemeenten bekeken welke activiteiten in de zin van de Vpb structureel winstgevend zijn. Op basis van specifieke regels – over bijvoorbeeld rente en afschrijving – wordt jaarlijks winst of verlies van elk van deze activiteiten bepaald. Over de totale winst zal vennootschapsbelasting worden afgedragen. Voor de Vpb vormt het cluster grondbedrijf en de relatie met OVO het belangrijkste aandachtsgebied	€ 1,0 miljoen (i)	1. Doorlichten beleidsterreinen waar VPB geldt. 2. Interne controle. 3. Anticiperen op de invoering.	12	12	Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de 1e bestuursrapportage.
Het niet naleven van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) kan onbedoeld leiden tot het delen van privacy- gevoelige gegevens en eventuele boetes.	€ 0,5 miljoen (i)	1. Bewustmakingsactiviteiten. 2. Technische maatregelen.	15	15	Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de 1e bestuursrapportage.
Het (al dan niet bewust) lekken van gegevens die geheim dienen te blijven, bijvoorbeeld bedrijfsvertrouwelijke informatie.	€ 0,8 miljoen (i)	1. Bewustmakingsactiviteiten. 2. Technische maatregelen.	12	8	Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de 1e bestuursrapportage.

De weerstandsratio.

Doordat de omvang van de risico's bij de woningbouw in Veenendaal oost, Devo, de jeugdzorg en het gemeentefonds naar beneden is bijgesteld daalt ook het risicobedrag. Dit bedrag geeft met een zekerheid van 90% aan wat nodig is om de gemeentelijke risico's

verantwoord te kunnen afdekken. In de eerste bestuursrapportage was nog een bedrag van € 14,4 miljoen opgenomen. Dit bedrag is bij de tweede bestuursrapportage gedaald naar € 13,3 miljoen.

Als gevolg hiervan stijgt de ratio van 1,8 naar 1,9 (naar beneden afgerond). Deze ratio is dan gebaseerd op een weerstandscapaciteit van € 26 miljoen en een risicobedrag van € 13,3 miljoen bij een zekerheid van 90% (volgens de bestaande gemeentelijke risicomanagement methode).

In termen van het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement is de waardering niet gewijzigd. Het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement geeft aan dat het cijfer 1,9 de classificatie ruim voldoende heeft. Dit was ook ruim voldoende in de begroting 2021.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	€ 18.600.000
Onbenutte belastingcapaciteit ozb	€ 5.331.000
Onbenutte belastingcapaciteit rioolrecht	€ 0
Onvoorzien	€ 140.000
Stille reserves	€ 972.000
Vrij aanwendbaar deel bestemmingsreserves	€ 1.000.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 26.043.000